

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Ministerie van Defensie
T.a.v. Rijksvastgoedbedrijf (Defensierrein of militaire luchthavens)

Postbus 16169
2500BD 'S-GRAVENHAGE

Datum 2 januari 2023
Betreft Beslissing op aanvraag

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
5190027516157

Kenmerk
WNB/2022/061.toek

Bijlagen
3

Geachte [REDACTED],

Op 21 oktober 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Funnelbeheer **vliegveld Woensdrecht**', gelegen in de gemeente Woensdrecht. Het project betreft het toepassen van funnelbeheer rondom vliegveld Woensdrecht. De werkzaamheden bestaan uit het kappen van enkele tientallen bomen. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 september 2023 tot en met 29 januari 2024 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de eekhoorn.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.

- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de **realisatie van het project 'Funnelbeheer vliegveld Woensdrecht'**, gelegen in de gemeente Woensdrecht, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 en 2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan **ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming'** van mei 2022 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 7 van het bij de aanvraag **gevoegde rapport 'Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming'** van mei 2022 (bijlage 3 bij dit besluit).
- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de eekhoorn. Deze loopt globaal van december tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van deze periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de eekhoorn.

Overige voorschriften

- k. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soort waarvoor ontheffing is verleend.
- l. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

m. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
2 januari 2023

Onze referentie
5190027516157

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190027516157. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Instandhouding van de eekhoorn

Artikel 3.10, lid 1, sub b Wet natuurbescherming

Datum
2 januari 2023

Onze referentie
5190027516157

De eekhoorn is in het plangebied aangetroffen. Er zijn drie eekhoornnesten aangetroffen binnen het gebied. Als gevolg van het noodzakelijk funnelbeheer (het onderhouden van een obstakelvrij vliegp pad richting de landingsbaan) worden enkele tientallen bomen gekapt waarvan de boomtoppen te hoog zijn. Hierdoor gaat, aan de noordwestzijde van het bosperceel, één eekhoornnest fysiek verloren. Deze bevindt zich in een zeeden (*Pinus pinaster*) en fungeert daarbij als rustplaats. Door de kap van de zeeden wordt deze rustplaats van de eekhoorn vernietigd. Verder worden aan de noordoostzijde van het bosperceel bomen gekapt in de directe omgeving van een eekhoornnest. De bewuste nestboom blijft hier wel fysiek behouden. Een derde locatie met daarbij een aangetroffen eekhoornnest, blijft geheel ongemoeid. Kap vindt daar wel plaats in het leefgebied van de soort.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 7 van het bij de aanvraag gevoegde rapport '**Activiteitenplan Ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming**' van mei 2022. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

In april 2022 zijn vooruitlopend op de kap vier eekhoornkasten opgehangen in de omgeving van de te kappen bomen. De kasten zijn opgehangen op een afstand van 30 tot 130 meter vanaf de te kappen bomen, en op minimaal vier meter hoogte in de boom. Ook zijn ze geplaatst op rustige locaties met de voorzijde niet richting het zuiden/westen om wind en regeninslag te voorkomen. In de kasten is nestmateriaal aangebracht.

De bomen worden gekapt buiten de kwetsbare periodes van de eekhoorn. Dit betekent dat de werkzaamheden plaats vinden in de periode september tot en met november. Hiermee worden de kwetsbare voortplantingsperiodes vermeden. Deze lopen globaal van december tot en met augustus.

Door de werkzaamheden gaat één eekhoornnest verloren. Ook wordt het functioneel leefgebied van de soort aangetast. Doordat het echter om een bebost gebied gaat waarin naar verhouding relatief weinig bomen gekapt worden (in totaal enkele tientallen), blijft in de directe omgeving genoeg leefgebied voor eekhoorn aanwezig waar deze naar kan uitwijken, of waar nieuwe nesten gemaakt kunnen worden.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat het aantal nestmogelijkheden binnen het leefgebied afneemt, en dat er gewerkt wordt binnen de kwetsbare periode. Door de werkzaamheden neemt wel het aantal vaste rustplaatsen tijdelijk af. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming. Om deze reden wordt ontheffing verleend.

Gunstige staat van instandhouding

De eekhoorn komt vooral voor in boszomen van naald- en gemengd bos, loofbos met rijke ondergroei, houtwallen, en tuinen en parken in beboste omgeving. Vanwege de afhankelijkheid van rijpe boomzaden is de leeftijd van het bos belangrijker dan de samenstelling (20 jaar voor coniferen, 40-80 jaar voor eiken en beuken). Bij de aanwezigheid van voldoende voedselbronnen komt de eekhoorn ook voor in stedelijke omgeving.

Datum
2 januari 2023

Onze referentie
5190027516157

De eekhoorn komt met name voor in Drenthe, Overijssel, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant, Limburg en de duinen. De landelijke staat van instandhouding van de eekhoorn is onbekend. Wel is in de periode 1996-2017 een afnemende trend waargenomen. De staat van instandhouding van de eekhoorn in Noord-Brabant is stabiel en duurzaam. Noord-Brabant maakt substantieel deel uit van de Nederlandse populatie.

Volgens de NDFF is één waarneming van de eekhoorn bekend in de omgeving van de te kappen bomen. Verder zijn waarnemingen gedaan van de eekhoorn in een natuurgebied ten noorden van het plangebied, op anderhalve kilometer. Ook zijn enkele waarnemingen gedaan van de eekhoorn in bebouwd gebied ten zuiden van het plangebied binnen één kilometer.

De voorgenomen activiteiten hebben een beperkt effect op het voorkomen van de eekhoorn ter plaatse en worden op zorgvuldige wijze uitgevoerd. De gunstige staat van instandhouding van de eekhoorn komt dan ook niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Het realiseren van funnelbeheer (bomenkap) is noodzakelijk om de veiligheid van piloten, passagiers, personen die werken op het vliegveld en omwonenden van het vliegveld te kunnen garanderen. Met behulp van LiDAR (een type radar die gebruikt kan worden voor het bepalen van afstanden) is vastgesteld welke bomen dusdanig hoog zijn dat ze als obstakel kunnen functioneren voor vliegtuigen die landen op het vliegveld en opstijgen vanaf het vliegveld. De werkzaamheden zijn locatiegebonden, aangezien de locatie wordt bepaald door de obstakels (bomen).

Voor de bomenkap is geen alternatieve werkwijze en inrichting beschikbaar die gunstiger is voor de soort. Nestkasten zijn reeds gerealiseerd en enkel de te hoge bomen worden gekapt.

Er wordt rekening gehouden met de kwetsbare voortplantingsperiodes van de eekhoorn door de geplande kap buiten deze periode uit te voeren. De gekozen planning is daardoor de meest gunstige mogelijkheid voor de soort.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de eekhoorn zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Datum
2 januari 2023

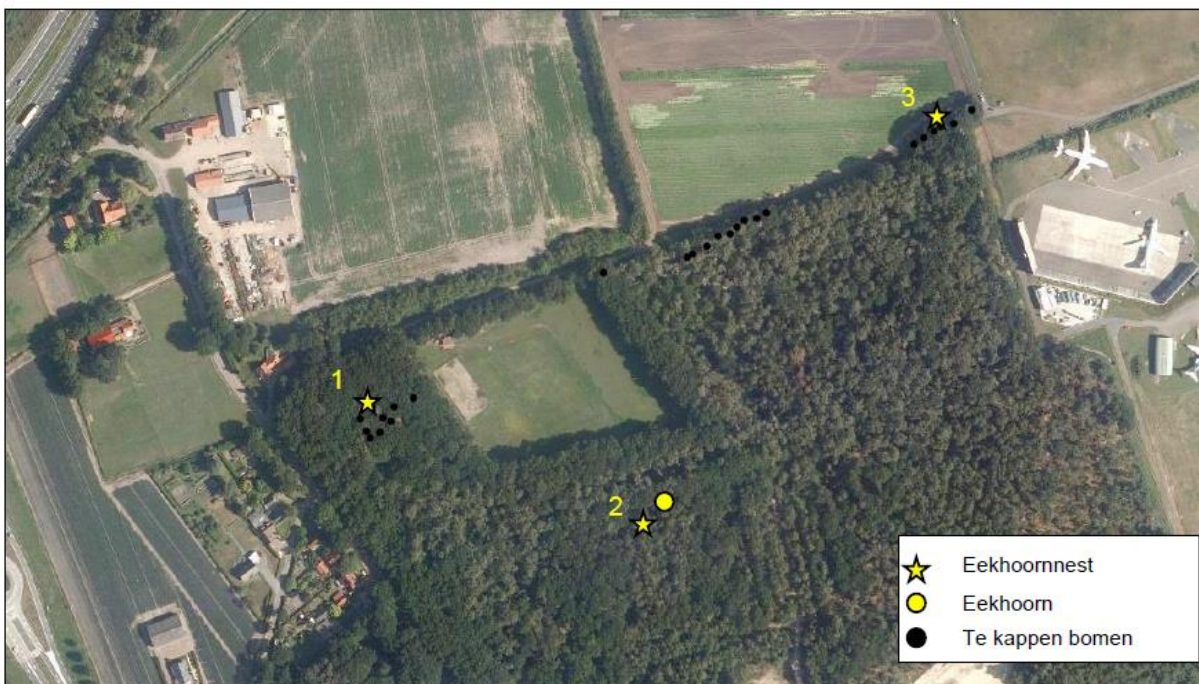
Onze referentie
5190027516157

Rondom het vliegveld Woensdrecht wordt funnelbeheer toegepast. Dit wil zeggen dat obstakels, in dit geval bomen, verwijderd dienen te worden rondom de start- en landingsbaan om deze zone in stand te houden. Het niet in stand houden van de obstakelvrije zone kan ervoor zorgen dat vliegtuigen in aanraking komen met de boomtoppen. Dit kan de veiligheid van piloten en passagiers van vliegtuigen in gevaar brengen, en mogelijk ook de veiligheid van omwonenden. Door de bomen met te hoge toppen te kappen wordt voorkomen dat de veiligheid van mensen in het geding komt.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de eekhoorn, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Figuur 1: Ligging projectgebied (rood omlijnd) aan de westzijde van de landingsbaan en ten westen van de A4.

Figuur 2. Waarnemingen eekhoorns en eekhoornnesten. De nesten zijn genummerd. De boom met nest nummer 1 wordt gekapt. De boom met nummer 2 blijft behouden. De boom met nummer drie blijft behouden.

7 Maatregelen

In dit hoofdstuk staat beschreven welke maatregelen worden genomen om de functionaliteit van het projectgebied voor de beschermde soorten te handhaven en invulling te geven aan de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming.

Door het nemen van compenserende maatregelen wordt ervoor gezorgd dat nest- en verblijfplaatsen van de eekhoorn in het gebied aanwezig blijven.

7.1 Eekhoorn

Plaatsen vervangende nestkasten

Op 20 april 2022 zijn vooruitlopend op de voorgenomen kap vier eekhoornkasten (ZK EE 01 Eekhoornkasten van Vivarapro) in de omgeving van de te kappen boom opgehangen (zie figuur 4 en foto's op pagina 14). Deze kasten kunnen worden gebruikt als nest- en verblijfplaats en dienen ter mitigatie van het nest in de boom dat wordt gekapt. De kasten zijn opgehangen op minimaal 30 meter en maximaal 130 meter. Hierbij is rekening gehouden met de kap van de bomen en de locaties waar de eekhoorn is waargenomen of nesten van de eekhoorn zijn waargenomen. In de omgeving van de locaties van waar de kasten zijn geplaatst zijn ook sporen aangetroffen van de eekhoorn. De kasten zijn op minimaal 4 meter hoogte opgehangen in bomen, op rustige plaatsen met de voorzijde niet richting het zuiden/westen om wind en regeninslag te voorkomen. In de kasten is nestmateriaal aangebracht.

Kappen boom buiten de kwetsbare periode

Het verwijderen van de boom met nest, en de bomen in de omgeving van de andere boom met nest wordt uitgevoerd buiten de kwetsbare periodes van eekhoorn. De voortplantingsperiode van eekhoorn loopt van februari tot en met augustus. In jaren met veel voedsel (zogenaamde mastjaren) heeft de eekhoorn twee voortplantingsperiodes. De eerste loopt van december tot april, de tweede voortplantingsperiode loopt van februari tot september. Na 10 weken zijn de jongen zelfstandig. Het verwijderen van de boom kan worden uitgevoerd in de periode september tot en met november 2022.